

Szűcs Ernő

A bánki templom

Balkányi Szabó Lajos – aki 1865-ben Debrecen helyneveit gyűjtötte össze – Bánkot erdős pusztaként (tölgy és akác) említi, amely Debrecen birtokában van, s a várostól délkeletre fekszik. Ezt a területet a váradi regesztrum az 1238. évben említi, mint egy beregi gróf tulajdonát, amely később, a 17. században pusztult el.¹

Szűcs István írásában 23 portás településként említi, de nevét Bánk bántól, II. András király (1205–1235) bihari főispánjától származtatja.²

A helységet Debrecen 1674-től vette zálogba, majd 1854-ben kényszerült a Kamarától megvásárolni. A területet Szűcs István sívó homoknak ítélte, amely fa nevelésére sem alkalmas. Egyébként a település aránylag rövid idő alatt több nagybirtokos család kezén fordult meg (pl. Kállay család ősei, Gútkeled, Ivánkaházi, Pércsi, Szepesi, Bajoni családok stb.).

Árpád-kori templomos hely volt, épületét Szent Benedek tiszteletére emelték. Márton nevű papja 1332–1337 között 7-8 garas pápai tizedet fizetett évenként. A templom a Diószegi út mentén egy dombon állt, romjai 1703-ban még jól érzékelhetők voltak.

Az első világháborút követően itt jelölték ki egy új falu helyét, ahová egyhamar iskolát építettek, sőt az új templom alapjaiba is leraktak 8–10 ezer téglát. A nehéz anyagi viszonyok miatt a befejezés elmaradt, a helybeliek pedig a maguk számára kitermelték az alapokba lerakott téglákat.³

Az utóbbi évtizedekben sok család vásárolt itt hétvégi telket, ezekre általában kicsiny házakat készítettek, ugyanakkor egyre többen állandó lakásra is alkalmas épületeket emeltek. Időszerűvé vált állandó istentisztelet tartása, és ahhoz egy templom építése.

Az új bánki templom alapkövét dr. Kocsis Elemér püspök tette le 1993. július 3-án. Az építkezést Kanadából Dienes László egykori bánki lelkész kétszeri gyűjtéséből ezer-ezer dollárral segítette, de támogatást nyújtott Svájcban a Basel melletti Herz település és a Tiszántúli Egyházkerület, valamint a kerekestelepi egyházközség testvérgyülekezete is. Az építkezés fő mozgatója ugyanis Szász Barna kerekestelepi lelkész volt, akinek felesége látta el a bánki lelkészi szolgálatot, és az ő kapcsolatuk révén adakozott Herz község is.

A telket a város ingyen adta, a helyi gyülekezet pedig 190 ezer forinttal járult a kiadásokhoz. Az építkezési munkálatok 1993-ban kezdődtek el. A terveket Rácz István készítette. Az épület kiválóan belesimul környezetébe. Hossza 17 méter, szélessége 9 mé-

1 *Balkányi Szabó Lajos*: Debrecen helynevei. Debrecen, 1865. 9.

2 *Szűcs István*: Debrecen történelme I. Debrecen, 1871. 22.

3 *Szűcs Ernő–Csohány János–C. Kiss Ilona*: Debrecen templomai. Debrecen, 2005. 88.

ter, 121 m² alapterületű, ablakai modernül szélesek, de csúcsívre végződnek – a tervező valószínűleg ezzel óhajtotta érzékeltetni azt, hogy a településnek évszázadokra visszanyúló történelme van.

Tornya 16 m magas, s benne egy 130 kg-os harang található, amelyet Sass László és fia mesterek öntöttek Debrecenben. Az épület falazata kívülről egyszerű fehér színt kapott, de sötétbarna cseréppel lett fedve. Toronycsúcsán bronz zászló, felette buzogány és betlehem csillag.

Az épületet csinos, gondozott park övezi. A templom főbejárata (mert van egy oldalbejárat is) három lépcső magas, részben fedett teraszról nyílik. A bejárat mellett, belül egy fehér márványtábla van a falon, a következő szöveggel:

„E – templom –
Isten dicsőségére épült
1993–1995 között
Szász Barnabásné
Lengyel László
lelkipásztorok
Tóth István
Tóth László
gondnokok

Szűcs Imréné
pénztárnok
szolgálata idején
Külföldi testvérgyülekezetek
a Tiszántúli Egyházkerület
és a bánki misszió
egyházközség tagjainak
áldozathozatalából.
Rácz István tervei alapján”

A bejárat fölött kőpárkányú karzat helyezkedik el, melyre a templom belsőből van a feljáró, a lépcsők tovább vezetnek a toronyba. A feljárati ajtó mellett áll egy elől üvegezett szekrény, ebben vannak az úrasztali és a szakrális készletek.

A fehérre meszelt templombelsőben sötétbarnára pácolt padok vannak 80 személy részére. Velük szemben nincs különálló, feléjük emelkedő szószék, mőzesszék sincs, hanem egy lépcsőfok magasságú pódium készült a templom teljes szélességében, ezen egy hosszú asztal, közepén egy könyvtámasztó, amely érzékelteti, hogy a prédikáció innen hangzik el. A hosszú asztal egyúttal úrvacsora-asztalként is funkcionál.

A baloldali falon a Himnusz, a Tízparancsolat és a Szózat van bekeretezve elhelyezve.

A templom egyszerűségét kifejezi az is, hogy nincs orgonája, a gyülekezet énekét harmónium vezeti, kíséri. A templomnak nincs padlása, a tetőzetet tartó gerendázatra belül keskeny, natúrszínű lécekből került borítás.

A templom bár református, de ökonomikus jellegét – kertségről van szó – fejezi ki, hogy falán egy kereszt van, s felette Leonardo da Vinci „Utolsó vacsorájának” színes, bekeretezett reprodukciója nyert elhelyezést.

Felszentelése, ünnepélyes keretek között 1995. április 30-án történt meg, a lelkeszi szolgálatot Búzás Dénes látja el.

Az épület berendezés nélkül 2 millió 600 ezer forintba került.